

سيدكاظم اكرمي، وزير اسبق آموزش وپرورش در گفت و گوبا «شهروند» از اشكالات حرفه اي معلمان مي گويد:

نابلدي ازروش تدريس تاروانشناسي كودك ونوجوان

✔همهمی دانند در سال ۹۰ بیش از ۱۰۰ هزار معلم آموزش و پرورش رااستخدام کر دند که بسیاری از آنها سواد دانشگاهی نداشتند

طرحنو اشاید عدمای گمان کنند که معلمی کار آسان وساده ای است و هر فردی پس از مدت زمانی به

همه فوت وفن آن آشنامی شود: غافل از این که معلمی از دشوار ترین کار هاست. در در جهاول اعسایی آهنین و قدر تی پولادین لازم دارد، چون معلم سـروکارش با کودک است؛ نهال کوچکی که تربیت

و پرورش او نیاز مند طرافت و مراقبتهای خاصی است. شخصی می تواند به معلمی بیردازد که در وجود خود عشق و علاقه وافری به انسان و انسان سازی داشته باشد. با این حال عشق صبر، حوصله

وجود خود عشق وعلاقه الاوري بالسنان و اسناستان کاسته بسد باین حال مسی مسر - حوصه فتحالی برای می است می مسرد - حوصه فتحالی برای داشتر که است و اس

آموزش و پــرورش ایــران یعنـــی وزارت آن، رفتهاید. فکــر می کنید آموزشهایــی که به معلمها داده می شـود، تا چه اندازه متناسب بانیازهای بچههایی اُست که قرار اُست آینده

نانشگاههای مربسوط بسه فرهنگیان اساسسا با حد امکانات ایــن آموزشهــا را بهمعلمها بدهند و معلمهایی متناسب با نیازهای سنی و ویژگیهای کودکان امروز تربیت کنند.اگر منظور از دانشکدههاو ىراكز آموزشُ عالى،مراكز عمومى باشً ت. دانشکدههای عمومی هیچ مسئولیتی در قبال آموزش مهارتهای لازم به معلمها ندارند و صرفا سرفصل های تعریف شده خود را ارایه می دهند. افراد هم از این دانشکده ها فارغ التحصیل می شوند، بدون این که هیچ مهارت خاصی آموخته باشند. در واقع یکی از مهم ترین مشکلات آموزش عالی ما این است ... ی را ۱۹۹ رین که صدهاهزار نفر دانش آموخته در دوره کارشناسی، کارشناسی ارشد یا حتی دکتری از دانشگاهها بیرون ے رے ر میآیند، درحالیکه داشــتههای آنها جز مشـ . نفوظات چیزی نیست و به لحاظ انتقال دانش و سموسه پیمارت ندارند. حتی فارغالتحصیلان امروز در رشـتماهای آموزش محوره مهـارت تفکر، تجزیه و تحلیل و تفکر انتقادی را ندارند. چون اساسـا این آموزش های عملی در دانشـگاههای ما جایی ندارد، به مهارتهای بهروز آموزشهای دروس ىدرسك. البته مهارتهای فناوری و تکنولوژی روز مثل کار با رایانه و شبکههای ارتباطی جدیدو شناختن ارتباطات مجازی، ازجمله مهارتهایی است كه افراد خودشان أن را مى آموزند. يعنى است به اسراه عواستان این اهی اسوراند یعنی به نوعی لازمه زندگی مدرن امروز تلقی می شوند. اما همان طور که اشاره کردم، دانشگاه ها، مهارتهای

آموزش مهارتهای بهروز برای معلمها برعهدهدارد؟

یت بچهها را دارند یا خیر، اظهارنظر کرد. بخشی

• مجلس شورای اسلامی و نمایندگان مردم در

این نهاد بهویژه کمیسیون آموزش چه برنامهای برای اصلاح اشکالات در دستور کار دارند؟

به عنـوان خــادم مردم، سال هاست کــه در مجلس و کمیســیون آموزش خدمــت می کنـــم. مــن معتقدم که ما خــالاً قانونی نداریم و اشــکالات بیشـــتر در حوزه

اجراست. اعضای کمیسیون آموزش بهطـور مرتب تذکر و هشــدارهایی را به مســولان آموزش و پرورش،

دولت و نهادهای مرتبط ارایه کرده و در بسیاری از تصمیم گیری ها همفکری لازم را به مدیران

موزش و پسرورش ارایه میدهند لذا مــانیاز به تصویب اموزش و پدرورش ارابه می هند نداست بیز به سعوبیت قوانین جدیدنداریه واکر قوانین جاری از جمله سند تحول آموزش و پرورش به درستی اجرا شود استکالات بسیاری آموزش بر طرف کنیم به بعتنوان نموند، اگر داششگاه فرهنگیان بدهرستی امدافان پیشریینی شده را پیگیری کرده و دائش لاگرم را به معلمان از بدهند، یخت مهمی از کند دادگا حدال است داشت داشت. حدالی شده شدید

هاو کاستی های این حوز هبر طرف می شود.

ه بعطور کلی وضع آموزش معلیههای امروز را چطور ارزیابی می کنید؛ آیامهارتهای انتقال دانـش و روش تدریـس معلیها، متناسـب با نیازهای کود کان ونوجوانان است یا خیر؟

مى توان به صورت اجمالى و كلى در مور دمقبوليت وضع دانش و آگاهــی معلمهای این دوره ســخن راند. این موضوع باید با جزییات توضیح داده شــود. ر ـــی ر ر ـــی ر مرد. معلیههایی کــه در آموزشوپرورش مشــغول به کار هستند، در مراکز تربیتمعلم تحصیل کردهاند، یادر دانشگاه تربیت معلم سابق بخشی که در مراکز تربیت معلم تحصیل کرده و پرورش یافتهاند، با مهارتهای أموزشي آموزش ويرورش تاحد زيادى آشناهستند و عُملکرد خُوبی دارند. بخشی دیگر که در دانشگاه تربیتمعلم سابق تربیت شدهاند، اگر دروس تربیت روش تدریسس را خوانده باشــند، عملکرد خوبی ارند.در هر حال،مجموعامعلمهاز حمت می کشند و كارشان را انجام مىدهند. بالاخره در اين تحول

اُخيرُى كه از دوسال پيش آغاز شد، س راعمل نكردندو دبستان هارابه جاى دوقسمت سهساله، به یکقسمت ششساله تبدیل 3 6 بەوجودآورد

وتصويب قانون يكى ازوظايف مجلس است، اما

وظیفه مهم تر نمایندگان، نظارت بر حسن اجرای قوانین است. آیسامی توانیم بگوییسم که بر خی اشکالات ناشی از عدم نظارت بر اجرای قانون

اگر بگوییم که نمایندگان مجلسس و بهویژه اعضای

نظارتی خودعمل می کنند، حرف صحیحی نگفته ام اما نظارتی خودعمل می کنند، حرف صحیحی نگفته ام اما اعضای این کمیسیون هرچه در توان داشتند را به میدان

آورده و نظارت ویژهای بر عملکرد آمسوزش و پرورش و

• می توانید نمونهای هم از ایسن نظارتها بیان کنید؟

بله. یک نمونــه عینی در حــوزه واگــذاری مدارس

مديران آن دارند

يون آموزش بهطور دقيق و كامــل به وظايف

روش تدریس بلد نیســـتند و روانشناسے . •منظور تان چەمشكلاتى است؟ مشكلاتي مشل اينكه معلمـــان را از دبیرســـتان ها به دبســتان فرســتادند. بدون ــتان ها به

برخى معلمان حتى يك كتاب هم نمى خوانند

دولتی است. در نظام تحول، بحثی درباره ،

ایتی مطرح بود که متاسفانه دوستان از آن برداشت

واگذاری مدارس دولتی را داشته و دارند و ما در این حوزه تذکرهای جدی به آموزش و پرورش دادهایم. سه شنبه

هفته گذشته وزیر آموزش وپرورش چند ساعت در کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس حضور داشت و

در این حوزه بحث های جدی مطرح شد. روز یکشنبه

اصلاح این وضعیت برنمی دارند البته باز هم می گویم که مامدعی انجام وظیفه به طور صددر صدو کامل نیستیم،

اما آنقدر بر عمُلكرد أموزشُ و پــرُورشُ نظارتُ كرده و

ے در ر یون میهمان وزیر در وزار تخانه بودند و همین ثقراراست تارسیدن به نتیجه پیگیری شود. اعضای یسیون آموزش تاکید کردهاند که دستاز پیگیری تا حثقا. است تا، سند: بهنت

۱۲ بهمن نیزاز ساعت ۱۲ ظهر تا شب

نوجه به این که این افــراد آمادگی تدریس و آموزش افراد روانشناســی کودک و روش برخور د با کودکان دبســـتانی را میدانند یا نه؟ نکته بعدی این بود که در ایسن تحول نظام آموزشمی یکعده معلم را در رت کی از براد کی ... دوره دوماهه در تابســتان ســال ۹۰ آموزش دادند. این دورهها، به اذعان خود معلمان، بســیار عجولانه ی را را و ناکارآمد بود. بسیاری از معلمان اظهار می داشتند که ما آمادگی تدریس در دبســـتان را نداشتیم و به احبار ما را فرستادند تا در این مقطع، آموزش دهیم. همانُطور که وزیر آمسوزُش و پرورش گفُتند، در آر دوره بیــش از ۱۰۰هزار معلم آمــوزش و پرورش را استخدام کردند که بسیاری از آنها سواد دانشگاهی نداشتند؛ یا نهایتا در حد فوق دیپلم درس خوانده

بودندو بدون این که شایستگی و مهارتهای آموزش را داشته باشند، صرفا براساس روابط گروهی و حمایت از مسئولان وقت، استخدام شدند. اینها همه مشکلاتی است که معلمان ما با أنها سروكار دارند يعني آمادگي لازم نریس در مقطعی که در آن فعال نند را ندارند، دانش تربیتی ندارند، . کودک نخواندهانــدُ. الْبته یکی از کارهایی که وزیر فعلی آموزش و پرورش در پیشرو دارد، بهسازی معلمان و

بالابردن كيفيت آموزش معلمهاست. به اين صورت که دُر آموزشهای ضُمن خدمــت، روش تدریس و روانشناســی کودک و بســیاری از مهارتهای لازم

ر دیگر رابیاموزند. بدررابیمورس • معلمهــا چگونــه بایــد ایــن مهارتهای -جتماعی را بیاموزند؟ آیا آموزش صرف برای

یادگیری این مهارتها کافی است؟ درصد زیادی از کسب ایسن مهارتها به آموزش برمی گردد. بخش دیگر، مهارتهایی است که با که می گیرند، کم اهمیت جلوه می کند. لذا معتقدم که موفقیت یا عدمموفقیت معلمان در کسب و موزش مهارتها به بچهها، ارتباط و ثیقی با وضع معیشتی اُنها دارد. ارتباط مستقیمی با حقوق و مزایایی دارد که به معلمان تعلق می گیرد. ما در این زمینه دچار مشکل هستیم. در بعضی از سایتها نوشته بودند (گرچه من نمی خواهم با قطعیت به این وضوع استناد کنم) که نسبت حقوقی که معلمان در ایران دریافت می کنند، به حقوقی که معلمان در بسيارى از كشورهامي گيرند،بسيار پايين تراسخ

است، چه انتظاری می توانیم داُشته باشیم؟ یا حتّی اگر مقایسهای میان معلمان با دیگر افراد دولتی در همين زمينه انجام دهيم، باز هم اختلاف معناداري می بینیم، به طور مثال یک معلم با مدرک لیسانس در آموزش و پرورش، یک میلیون و ۵۰۰هزار تومان ر از گرچرار در سال سال که یک فرد لیسانس حقوق می گیرد، در صورتی که یک فرد لیسانس در بانسک، ۲میلیون حقوق دریافت می کند. خب همه اینهااسبابی است که مانع از این می شرود که یک معلم بهراحتی بپذیرد کمه به کلاسهای ضمن خدمــت بــرود و آموزش هــاو مهارتهــای اجتماعي را فرابگيردو أنها را به كار ببردو به بچهها . ـــ می ر حربحیرد و امه را به دار ببرد و به بچهها بیاموزد. دیگر برای این معلم، علاقه و انگیزهای در این مورد باقمی نمی ماند. مگر این کــه دولتها به ند که آموزش، اولیسن و مُهمترین این نتیجه برسـند که آموزش،اولیــن و مهمترین مقوله در یک کشور اسـت و باید شرایط معیشتی معلّمان بُر قرار شودٌ تا انگیزهای برای کسب و انتقال این مهارتها در آنها ایجاد شــود. نمی گویم شرایط عیشتی و دریافت حقوق معلمان باید متناسب با ر. اروپا و آمریکا و ژاپن باشد، اما باید حداقل متناس و مُشابُه حُقوق معلمان، در کشورهای همجوارمان و

را" البته در گذشته «کوچه و بازار» جامعه چهارم را تشکیل می داد زیرا محل بازی و ارتباط اجتماعی کودکان و نوجوانان و جوانان سساکن کوچههای اطراف با همسسالان خود بود. حتی همسسایگان بزرگسسال نیز علاومبراین که رفت و آمد زیادی به

بزر سستی پیر رسینی بیر بردستی و بیرورسینی خانههای یکدیگر داشتند، روی سکوها یا پایههای جلوی در منزل یکی می نشستند و با هم درباره مسائل زندگی خود گفت و گو می کردند و از این طریق برای بسیاری از مسائل یکدیگر راهحل های

راهنمایــی مشــاور تحصیلی و تربیتــی فراهــم

ر کی ارک حرفه وشغل به دانش آموزان اختصاص نمی یابد. - فرصتی برای آن که دانش آموزان را با نیازهای اشتغال در محل زندگیشان آشــنا سازد، فراهم نمیشود - شسرایط بازدید از کارخانجات و ه * ناسب ایدانش آم تولیدی، خدماتی واداری بُرای دانش اُموزُان فراهم " -ابعاد عملی و کاربردی موضوعهای در س می توانندبرای دانش آموزان تشریح کنند. ســـائل تربیتی و اردوها به فراموشی سپرده

ماهوا. مواينت نت)ا: همم گسلد درُچنينشرايطيلازماست: ۱-معیشت معلم به گونهای تأمین شهد تا

۲- آموزش و پرورش در اهداف و برنامههای خود به گونهای بازنگری و اصلاح کند که ضمن ارتقای دانش، نگرش و مهارتهای عمومی، پایه

موزُشیُ و تُربیتیُ منظور کند. ۳- برای جامه عمل پوشاندن به بند ۲ و پویایی وارتقای کیفی فعالیتهای مدرسه، دولت باید شرایط لازم برای اجرای قانون حدف کنکور را فراهم کنده زیسرا درحال حاضر بهخاطر کنکور آسیبهای زیادی بهویده در زمینه آموزشگی و تربیتی بر محیط مدرسته وارد شده است. متاسفانه سازمان سنجش بهخاطر درآمدهای چندصدمیلیاًردی کهاز طریق شرکتُ تعاونیاش کسب می کند مدت ۷سال است که به بهانههای واهی از اجرای قانون حذف کنکور خودداری کرده و تاکنون هیچ مقامی در کشور مانع قانون گریزی

ینسازمان نبودهاست. نمونه آسیبهای «کنکور»

آموزشی و تربیتی زیادی به طور مداوم و پایدار به پیکر نظام تعلیم و تربیت و فکر و ذهن جوانان و رنامههای درسیی وارد کرده است ابه طوری که ر ظرات اکثریت نمونه آماری یکی از تحقیقات موزشی (شرکت ۶۲۹ نفر به طور تصادفی از میان دانشُ آموزانُ دوره پیش دانشگُاهی، دانشجُویان سال اول دانشگاهها، دبیران و کارشناسان و مدیران نهتنها سببب مغفول ماندن هدف هياى آموزش متوسطه شده بلكه بآ درجات زياد و خيلي زياد به همه عناصر برنامه درسي دوره متوسطه (شامل: محتوای آموزشی، روشهای یاددهی - یادگیری،

ادامه از صفحه ۹

شیوههای ارزشیابی از آموختهها، وسایل و امکانات آموزشی و_) آسیب رسانده است. به طوری که:

کتابهای تست طبقهبندی شده جای

محتوای آموزشی رسمی کتابهای درسی را

- تکنیکهای تســـتزنی (درواقــع حقههای تزنی)جایگزینروشهاییاددهی-یادگیری

قعال و حمر و سده. -ارزشیابی های مرحله ای مدرسه و امتحانات نهایی با استفاده از سوالات تشریحی عمیق و باز موردبی اعتنایی قرار گرفته بی یا را را استفاده از تکنولوژی آموزشی و اطلاعات،

مشاهدهمحیطهای علمی - کاربردی به فراموشی

. دبیرستانها و مراکز پیش دانشگاهی قادر به

برنامه ریزی برای تحقق اهداف این دوره هانیستند. -معلم و دانش آموز فرصت ندارند به تفکر نقاد و

تعمق درباره مطالب در سی وغیر در سی بپردازند. -شرایط بحث گروهی و مشورت با یکدیگر

شفلها، از صاحبان مشاغل در مدرسه دعوت

شناخت استعدادهای گوناگون دانش آموزان را

-معلمان ومديريت مدرسه نمى توانند آنها را به سمتاستعدادهايشان ورشته هاى مناسب

- فرصتی فراهم نیست که دانش آموزان را برای نحقیق در مسائل مورد علاقه درسی یاغیر درسی

-امــکآن بهُرەمنــدى مســتمر از مش

دورههای متوسطه نظری و فنسی و حرفهای از ... برنامههایمدرسهحذفشدهاست

. زمانی برای شناسـاندن ارزش و قداست کار،

- اســتعداد و علاقــه دانش آموزان شــناخته

مهمتر آن کـه در آزمایشـگاههای فیزیک و

ته کار در رشتههای گوناگون در اثر عدم امکان طرح سوال چهار گزینهای از آزمایشها در آزمون سراسری

(هماً: عامل بازدارنده عدالت آموزشـــی) مسدود

دانش آموزان از طریق آزمایش کردن مفاهیم را بهتر درک کنند زیـرا آزمونهای چند گزینهای (مربوط به همان عامل بازدارنده) به درک مفاهیم

از طريق آزمايش كردن نياز ندارد ووظيفهاش اين

(که غالبا متکی به حافظه کو تاممدت آنان است)

مدرسه نیز بابسته شدن در آزمایشگاههاموافقت

می کنند. زیرا برای همه، ورود به دانشگاه هدفی است که فداشدن همه چیز را توجیه می کند.

- با این که دانش آموزان طی۱۲ سال در مدارس

بر ۳۰۰ بار از طریق سوالات تشریحی(که نسبت به

''ر سوالات'چند گزینهای از مزایای بیشتری برخور دار است) مورد ســنجش علمی (سنجش پیشرفت

تحصيلي) قرار مي گيرند و هيچ مرجعي به اندازه

دانش آموزان را ندار داما بىعدالتى آموزشى حكم

میکند کُه سازمانُ ســنجش تنها با یک آزمون ۳ ساعته که ســالی یکبار برگزار میشودمتولی

سنجش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان شود و از طریق این عامل باز دارنده عدالت آموزشـــی (که

هُیولایی جز کنکور نیست) نظام تعلیم و تربیت کشورراناکارآمدسازد.

مــوزش و پــرورش صلاحي

نه، ترمى وسالاته

نجد لذا دانش آموز، ولـــی او، معلمان و مدیر

ـطوح پایین یادگیری دانش آموزان را

، آنها را بـُــازُ نمی کنند و اجَـُــازه نمی دهند

ر ر .. اسی و کار گاههای م

-حتى ورزش كردن هم تعطيل مى شود.

.. می توانند برای آشنایی دانش آموزان با انواع

فعال و خلاق شده.

سپردەشدە.

فراهينست

سلب كردهاست.

اهنماني كنند.

مسأله ناكارآمدي درنظام آموزش وپرورش كشور

۷-مسئولیتهای افراد را در اجتماع درک مى كندو نسبَّت به آنهااز خوُدرفتارُ مناسب

۸-در ارتباط بانظرات وعقاید دیگران با سعەصدر برخور دمى كند. ٩-بابرنامُه هُاي توسعه أشنااست وبراي تحقق اهدافآنُ مي كوشد. ُ

است. ۱۰-ایشـار را ارزش می دانـدو هر زمان مصالح جامعه اسلامی اقتضا کند از خود گذشتگی نشان

وازخودگذشتگینشانمیدهد. واز خود ندشتنی نشان می دهد. هر چند با توجه به آنچه در سند تحول آموزش و پــرورش آمــده بازنگری واصـــلاح این هدف ها ـ تور کار اسـت ولی از زمان تصویب آن در شُورایعالیُ (۷۹/۲/۲۹) که تاکنُون حدوّد ۱۴ سالُ گذشته است؛ آیا بررسی شده که تا چه اندازه این هدفهاتحقق یافتهاست؟

----- سی: --------با توجه به ناهنجاریهای اجتماعی گس در جامعه آیا می توان کارکردهای تربیتی را تأیید

. أيا أموزش و پرورش طى اين ١٤ سال و قبل از أن (بهجزدهه اول پس از پیروزی انقلاب اسلامی) در

ر. . ر تربیتاجتماعیجوانانموفق,بودهاست؟

. در دوران کودکی نسلی که انقلاب را پیریزی و اداره کرد؛ تعداد خودروها بسیار محدود بود و تنها خیابان های اصلی مُحل رفت و آمد آنها بود؛ کوچه و بازار مملو از جمعیت از خسرد و کلان در تعامل اجتماعی بی پیرایه بودند.اما در دوران کنونی دیگر هيچ كوچە وبازارى نيست كەخودروها آن رااشغال

ر اکنون جامعه چهارم گذشته (کوچه و بازار) جای خود را به شبکه های اجتماعی داده که اغلب باارتباط يكسويه چشم و گوش ودل ومغز كودكان ر بربیده یدستویدچسهو و تون و نون و نوجوانان و جوانان مار اتسـخیر کرده و در اغلب اوقات (که کنترلی در نجوه اسـتفاده آن نیست) همه رشتههای بافته شـده در ۳جامعه قبلی، در این جامعه(شبکههای)جتماعی شامل: تلویزیون،

بهجای انتخاب چند شغل، خود را وقف تربیت صحیحشاگردانش کند.

ر و نیمه تخصصی به روز آنان، نیازهای نســل امروز را در نظر گرفته و جاذبه هــای لازم در برنامه های

واحدهای آموزشی در نظر سنجی) نشان می دهد: – «کنکور »، این عامل باز دار نده عدالت آموزشی

وزش و پرورش برنمی دارند •اگــر قــر ار باشــد به عنــوان یکـــی از اعضای يسيون آموزش و تحقيقات هادی برای رفع نواقص موجود ارایه دهیم،

بازرســـیهای متوالی داشـــتیم که برخی مدیران این ورار تخانه گلایه کرده ومی گویندنمایندگان دستاز سر آدار

كشورهاى درحال توسعه بأشد.

بکار گیری معلمانی توانمند، ارایه آموزشهای علمی و بهروز به معلمان، ارایه مشوقهای ویژه برای افزایش شتياق معلمان مانند طرح نظام رتبعبندي معلمان و بالاخره رفع مشکلات معیشتی واقتصادی فرهنگیان بهصورتی کـه در زمــان حضور در مدرســه و کلاس نرس دغدغـه مالى نداشــته باشــند، مهم ترين نياز ر ت موزش و پرورش اسـت و امیدوارم دولت و مجلس و دیگر نهادهای تصمیم گیر و تصمیمساز توجه ویژه به این حوزهداشته باشند.

۱–محمدرضاشجاعی و دیگران <mark>(۱۳۸۴)،</mark>گزارش نحقیق شــماره ۷۶۲۴ ، مرکز پژوهشهای مجلس شورای/سلامی،دفترمطالعاتفرهنگی

شما یک معلم هستید که تا بالاترین درج ایران رابسازند؟

ی کری عملی به دانشجویان آموزش نمی دهند. •دانشگاه تربیت معلم چه رسا ـگاه تُربیتمُعلم چه رسـالتی جهت

ر اساس حار حوب دانشگاه تر ستمعلو، قرار است برند این دانشگاه به دانش آموخته های خود، مهار تهای زندگی و مهارتهای آموزش کودکان و تربیت نسل امروز را بیاموزد. در هر حال نمی توان به طور کلی در این مورد که آیا این افراد قابلیتهای موردنیاز برای ز آموزشها نیز بُه ویژگیهای فردی اُشخاص برمی گردد، که تاچه انگذاره آین مهارتها را در خود پرورش داده و قدرت انتقال آن را دارند.